

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ORDIN
ПРИКАЗ

mun. Chișinău

мун. Кишинэу

14 februarie 2022

nr. 9

**cu privire la aprobarea Metodologiei de efectuare a verificării
și a controlului averii și a intereselor personale și privind
respectarea regimului juridic al conflictelor de interese,
al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor**

În scopul asigurării cadrul normativ - procedural unic la punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și a Legii nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*; reținând principiile fundamentale ale activității Autorității statuate în art. 3 din Legea nr. 132/2016, în special principiile transparenței și a dreptului la apărare; considerând normele art. 34 din Constituția Republicii Moldova, art. 11 alin. (1) pct. 5) din Legea nr. 982/2000 *privind accesul la informație*, art. 15 din Legea nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional*, în temeiul prevederilor art. VI alin. (4) din Legea nr. 130/2021 *pentru modificarea unor acte normative*, art. 7 alin. (3) lit. h), art. 14 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*,

ORDON:

1. Se aprobă Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, conform anexei.
2. Se atenționează inspectorii de integritate despre necesitatea aplicării întocmai a prevederilor actului normativ procedural adoptat, sub sancțiunea răspunderii prevăzute de lege în cazul admiterii derogărilor.
3. Se publică Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, pe pagina web oficială a Autorității, la rubrica respectivă (care găzduiește actele normative interne), cu publicarea unui comunicat de presă la acest subiect pe pagina web a instituției (responsabil – Serviciul cooperare și relații cu publicul).
4. Se abrogă:
  - 4.1 ordinul intern nr. 94 din 13.10.2020 *cu privire la aprobarea Metodologiei de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor*;

4.2 pct. 18 subpct. 1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului de integritate, aprobat prin ordinul intern nr. 74 din 24.07.2020;

4.3 pct. 15 lit. y) pct. 1 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Direcției juridice, aprobat prin ordinul intern nr. 48 din 10.06.2020.

5. Se aduc la cunoștința inspectorilor de integritate prevederile prezentului ordin, sub semnătură și prin remiterea copiei scanate la adresa de e-mail de serviciu, subdiviziunilor vizate ale Autorității și Consiliului de integritate (prin intermediul secretariatului), prin remiterea copiei scanate la adresa de e-mail de serviciu (responsabilă – Direcția resurse umane și documentare).

6. Controlul asupra executării ordinului se atribuie dlui Lilian Chișca, vicepreședinte al Autorității Naționale de Integritate.

Președinte

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'R' followed by a series of loops and a final flourish.

Rodica ANTOCI

M E T O D O L O G I A
de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale
și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese,
al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

CAPITOLUL I

Secțiunea 1
Dispoziții generale

1. Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor (*în continuare - Metodologie*) este elaborată în baza prevederilor articolului 7 alineat (3) litera h) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și alte acte normative care reglementează competențele Autorității Naționale de Integritate (*în continuare – Autoritate sau ANI*).

2. Activitatea de control are drept scop implementarea eficientă a standardelor de integritate, descurajarea comportamentului coruptibil în serviciul public, stimularea responsabilității subiectului declarării averii și intereselor personale în procesul decizional, sporirea prestigiului organizațiilor publice și catalizarea procesului de implementare a principiilor bunei guvernări.

3. Metodologia reglementează, sub aspect juridic și instituțional, modul de exercitare a atribuțiilor de control prevăzute de articolele 7 și 19 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* (*în continuare – Legea nr. 132/2016*) și stabilește cadrul organizatoric de aplicare de către ANI a prevederilor Legii nr. 133 din 17.06.2016 *privind declararea averii și a intereselor personale* (*în continuare – Legea nr. 133/2016*).

4. Metodologia este un act normativ procedural care reglementează acțiunile și actele efectuate de inspectorul de integritate în exercitarea atribuțiilor de serviciu, fiind destinată spre respectare și aplicare de către inspectorii de integritate, membrii Consiliului de Integritate și subdiviziunile ANI, în măsura exercitării competențelor funcționale ce rezultă din Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016.

5. Metodologia se aplică de către membrii Consiliului de Integritate în cadrul eventualelor proceduri de control realizate în privința președintelui Autorității, vicepreședintelui Autorității și a inspectorilor de integritate.

6. Prevederile prezentei Metodologii se aplică în privința încălcărilor regimurilor juridice: al declarării averii și intereselor personale, conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, care s-au consumat sub imperiul, Legii nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor,

funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere (*în continuare – Legea nr. 1264/2002*), Legii nr. 132/2016 și Legii nr. 133/2016.

7. Prevederile Metodologiei nu se aplică subiecților declarării vizați în articolul 7¹ alineatul (7) din Legea nr. 133/2016 pentru care procedura de control privind respectarea regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor se realizează în corespundere cu normativul articolului 7¹ din legea sus-citată și actele normative speciale, de către comisii speciale desemnate de către angajatorii respectivi.

8. Pentru fiecare procedură de control sunt prevăzute noțiuni specifice obiectului controlului, tipurile de încălcări supuse controlului, etapele desfășurării controlului, măsuri de finalizare a controlului și de executare post-control.

9. În sensul prezentei Metodologii următoarele noțiuni generale semnifică:

DAIP – declarație de avere și interese personale;

sesizare – modul în care ANI este informată despre eventuale cazuri care urmează a fi supuse procedurilor de control. Totodată, capătă statut de sesizare - petiția depusă de către persoane fizice sau juridice, de drept public sau de drept privat, precum și cele din oficiu, care au fost admise spre repartizare prin sistemul e-Integritate, urmare a întrunirii condițiilor legale existente în sensul dat (inclusiv, include informații despre subiectul ce a comis încălcarea, confirmarea calității subiectului sesizării de subiect al declarării averii și intereselor personale, descrierea încălcării propriu-zise);

sesizare din oficiu – sesizarea președintelui sau vicepreședintelui ANI, a inspectorului de integritate. Sesizarea din oficiu poate avea la bază inclusiv informația publică care se referă la posibile încălcări admise de către subiectul declarării, rezultatele verificării planificate a DAIP, informațiile care au devenit cunoscute în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, informațiile comunicate ANI prin telefon, e-mail sau prin aplicația disponibilă pe pagina web oficială a ANI, informațiile conținute în petițiile anonime;

informații publice – informații accesibile publicului larg, pe suport tipărit și/sau medii on-line (articole de presă, site-uri de știri, socializare, etc), transmisii radio și de televiziune, mese rotunde, etc.;

verificare prealabilă - activitate desfășurată în cadrul examinării sesizării/sesizării din oficiu, în scopul verificării existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și limitărilor;

aparență – suspiciune care rezultă din aprecierea primară a faptelor din sesizare și/sau informații publice sau care apare drept urmare a examinării materialelor disponibile în cadrul controlului și care indică: nedeplinarea în termen a DAIP, nedeclararea tuturor bunurilor sau intereselor personale de către subiectul declarării ori de declarare eronată sau incompletă a acestora, existența a unei diferențe substanțiale între veniturile obținute și cheltuielile realizate, pe de o parte, și averea dobândită, pe de altă parte; nedeclararea/nesoluționarea unor conflicte de interese, nesoluționarea/soluționarea tardivă a incompatibilității, nerespectarea restricțiilor și limitărilor, precum și că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane;

act de constatare – act administrativ individual emis de către inspectorul de integritate în conformitate cu cerințele articolul 35 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, care produce efecte juridice și se remite organelor competente în vederea executării acestuia și luării altor măsuri legale care se impun după ce acesta a rămas definitiv. Evidența actelor de constatare se ține în Registrul de evidență a actelor de constatare;

bănuială rezonabilă – suspiciune generată ca urmare a verificării unei DAIP sau care apare în cadrul unui control în derulare, care rezultă din aprecierea informațiilor conținute în DAIP sau din materialele dosarului de control, care indică asupra săvârșirii unei infracțiuni / încălcării legislației fiscale și/sau că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decât cele înscrise în DAIP sau există aparența de diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută;

proces-verbal de inițiere a controlului sau de refuz al inițierii controlului – operațiune administrativă/act preparatoriu întocmit de inspectorul de integritate sau Consiliul de Integritate după caz, în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului. Evidența proceselor verbale se ține în Registrul de evidență a proceselor verbale de inițiere a controlului sau de refuz al inițierii controlului;

subiect al declarării averii și intereselor personale – persoana prevăzută la articolul 3 din Legea nr. 133/2016 (în continuare – *subiect al declarării*);

sistem informațional automatizat „e-Integritate” – sistem informațional destinat depunerii, arhivării, verificării și analizării automate a DAIP, înregistrării interdicțiilor de ocupare a funcțiilor publice sau funcțiilor de demnitate publică și gestiunii ulterioare a acestor înregistrări, precum și facilitării accesului electronic al persoanelor și instituțiilor interesate la informațiile de interes public;

inspector de integritate cu atribuții de monitorizare și control – inspectorul de integritate desemnat prin ordinul președintelui ANI, care asigură asistență vicepreședintelui ANI în exercitarea atribuțiilor de: monitorizare a inspectorilor de integritate din cadrul Inspectoratului de Integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu; supraveghere a modului în care inspectorii de integritate din cadrul Inspectoratului de Integritate respectă Metodologia; generalizare și unificare a practicii de verificare și control a inspectorilor de integritate din cadrul Inspectoratului de Integritate; evidența în registrele Inspectoratului de Integritate.

10. În cadrul procedurii de control a respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale se vor utiliza următoarele noțiuni:

avere – totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate;

diferență substanțială – diferență care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte;

venit - constituie orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate;

avere nejustificată – constituie bunul, o parte a bunului sau mai multe bunuri în privința cărora s-a constatat o diferență substanțială care nu a putut fi justificată de către subiectul declarării;

concubin/concubină – partenerul/partenera împreună cu care subiectul declarării a conviețuit și a deținut, a folosit sau a dispus în comun de unul sau mai multe bunuri în anul fiscal precedent, fără

încheierea căsătoriei. Se prezumă că au calitatea de concubin/concubină persoanele care, pe parcursul anului fiscal precedent, au locuit împreună cel puțin 183 de zile;

membru de familie – soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținere a subiectului declarării;

beneficiar efectiv – persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară;

servicii procurate – cheltuieli realizate de către subiectul declarării, membrii de familie, concubin/concubină pentru același serviciu sau pentru același tip de servicii, în țară și în străinătate, a căror valoare cumulativă pe parcursul unui an depășește 10 salarii medii lunare pe economie.

Se consideră servicii procurate - orice tip de cheltuieli, servicii medicale (medicină dentară, plastică, chirurgie generală, etc.), servicii turistice, bilete avia, servicii recreaționale, servicii locative/comunale/necomunale (în sensul Hotărârii Guvernului nr. 191/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă), serviciile pentru îmbunătățirea sau reparația bunurilor imobile și mobile, achitarea studiilor preșcolare/școlare/liceale/universitare/postuniversitare, achitarea chiriei bunurilor mobile și imobile, achitarea serviciilor de transport, cu condiția că au fost realizate pentru același serviciu sau pentru același tip de servicii.

11. În cadrul procedurii de control a respectării regimului juridic al conflictelor de interese următoarele noțiuni semnifică:

act administrativ individual - orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public;

act juridic - manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile;

act juridic semnat prin persoană terță – orice act, semnat de o persoană fizică împuternicită de către subiectul declarării prin procură, mandat sau alt document, care produce efecte juridice în folosul direct sau indirect al subiectului declarării;

agent economic – este persoana fizică sau juridică care desfășoară activitate de întreprinzător în conformitate cu prevederile Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi și ia forma organizatorico-juridică de întreprindere individuală, inclusiv gospodărie țărănească; societate în nume colectiv; societate în comandită; societate pe acțiuni; societate cu răspundere limitată; cooperativă de producție; cooperativă de întreprinzător; întreprindere de arendă; întreprindere de stat și întreprindere municipală;

a lua decizie – moment cu caracter determinant și care depinde exclusiv de voința subiectului declarării care, în urma examinării unei probleme, trebuie să semneze un act, să aplice o rezoluție, să voteze, să adopte o soluție, etc.;

a participa la luarea unei decizii – acțiunea subiectului declarării ca parte integrantă a procesului de luare a deciziei și care contribuie sau stă la baza luării deciziei (perfectarea unei note

de argumentare, expunerea punctului de vedere, oportunitatea alegerii dintre mai multe alternative sau posibilități de acțiune, etc.);

a influența sau a putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a funcției – calificare atribuită acțiunilor subiectului declarării de a împiedica în a face aprecieri juste, nepărtinitoare, detașat de impresii subiective; a compromite imaginea și a discredita încrederea acordată de societate organizației publice; a știrbi buna reputație a subiectului și a pune într-o lumină nefavorabilă activitatea ulterioară a acestuia;

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

conflict de interese real – apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică;

conflict de interese consumat – fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatelor, funcțiilor publice sau de demnitate publică, cu încălcarea prevederilor de declarare și soluționare;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

interes personal nematerial – interes bazat pe principii morale și spirituale, legat de domeniul științei, culturii, artei, comunicării, de activități sociale, politice, religioase (posibilitatea de avansare în carieră, de aplicare la anumite instruirii și dezvoltări profesionale, de obținere a unor condiții de muncă mai favorabile; posibilitate de îmbunătățire a reputației, menținere a unei poziții onorifice; atitudine ostilă față de cineva); interes generat de anumite drepturi sau obligațiuni (contract de asigurare, de arendă, de donație, testament, credit bancar, patentă, drept de autor, de semn sau marcă comercială, licență, etc.);

interes personal rezultat din activități în calitate de persoană privată – orice tip de activitate care nu contravine legii și poate fi desfășurată de către subiectul declarării în afara programului de lucru, cu excepția cazurilor prevăzute expres de legile speciale (activități de întreprinzător, științifice, didactice, de creație, sportive, cluburi de interese, hobby, comunitare, etc.);

interes personal rezultat din relații cu persoane juridice – calitatea subiectului declarării deținută, direct sau prin intermediul unei terțe persoane, sub formă de fondator, asociat, acționar, administrator fiduciar sau de membru în organele de conducere, administrare, revizie sau control al unui agent economic, instituții financiare, organizații internaționale;

interes personal rezultat din relații sau afiliații cu organizații necomerciale – calitate a subiectului declarării deținută, direct sau prin intermediul unei terțe persoane, sub formă de fondator sau de membru în organele de conducere, administrare, revizie sau control al organizației necomerciale, inclusiv internaționale, care ia forma de asociație, fundație sau instituție (asociație obștească, organizație social-politică, sindicat, patronat, uniune de persoane juridice, organizație

religioasă, asociație de economii și împrumut, asociație de locatari în condominiu, instituție publică sau privată pentru exercitarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții cu caracter necomercial, fundații cu caracter obștesc pentru întreținerea activităților de interes public);

persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

12. În cadrul procedurii de control a incompatibilităților următoarele noțiuni semnifică:

stare de incompatibilitate - subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative;

funcție – reprezintă activitatea desfășurată de o persoană într-o ierarhie funcțională, de conducere sau execuție;

funcție publică – ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică;

funcție de demnitate publică – funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct în urma alegerilor organizate sau, indirect, prin numire în condițiile legii;

a exercita - se definește prin: *a practica, a îndeplini o profesie, o funcție etc.; a valorifica un drept, un privilegiu, o influență etc.*;

*activitate/funcție remunerată (retribuită)*¹ - activitatea sau funcția, pentru desfășurarea sau deținerea căreia se cuvine o recompensă, care poate fi materializată în foloase financiare, servicii sau bunuri;

activitate didactică - activitatea de instruire și educație, desfășurată în baza unui contract individual de muncă, în condițiile legii, inclusiv în instituțiile acreditate din învățământul liceal, secundar general, secundar profesional, mediu de specialitate, superior, postuniversitar, precum și în instituțiile de perfecționare și recalificare a cadrelor, publice sau private;

activitate științifică - activitatea de cercetare fundamentală și de cercetare aplicată având drept componente principale investigația științifică, tehnologia științifică, produsul științific și serviciul științific, în sensul prevederilor Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259 din 15.07.2004;

activitate de creație - activitatea de creare și realizare a operelor artistice, literare și de artă, de toate tipurile și genurile, desfășurată în afara contractelor de muncă sau a contractelor civile, în sensul noțiunilor definite prin Legea nr. 21/2013 cu privire la oamenii de creație și la uniunile de creație.

Secțiunea 2

Drepturile și obligațiile inspectorului de integritate

13. Inspectorul de integritate este responsabil de legalitatea acțiunilor realizate în cadrul procedurilor de verificare și control, precum și de calitatea controalelor efectuate și a actelor emise.

¹Potrivit Opiniei Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului RM nr. 96 din 17.03.2014, „funcție retribuită” și „funcție remunerată”, sunt noțiuni care au același sens, având în vedere faptul că cuvintele retribuită sau remunerată sunt sinonime. La fel, activitățile care pot fi desfășurate în Republica Moldova sânt unificate în Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM), iar orice funcție retribuită/remunerată se regăsește în Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM).

14. Inspectorul de integritate poartă răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, în conformitate cu legislația, pentru încălcările prevederilor actelor normative admise în exercitarea atribuțiilor funcției.

15. Inspectorul de integritate desfășoară următoarele activități:

1) primește, colectează, centralizează și procesează date și informații cu privire la situația averilor deținute, a veniturilor dobândite și a cheltuielilor realizate de persoane în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică, de asemenea cu privire la incompatibilitățile și conflictele de interese ale persoanelor care ocupă o funcție publică sau de demnitate publică;

2) efectuează controlul averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor;

3) efectuează verificarea DAIP;

4) adresează subiecților declarării care nu au depus DAIP, demersuri pentru depunerea acestora în termen de 30 de zile;

5) constată diferențele substanțiale și vădite, ținând cont de modificările intervenite în averea subiectului declarării, în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică, precum și în veniturile dobândite și cheltuielile realizate de acesta în aceeași perioadă;

6) examinează și soluționează conflictele de interese ale persoanelor prevăzute de Legea nr.133/2016, cu excepția conflictelor de interese ale președintelui și vicepreședintelui Autorității și ale inspectorilor de integritate;

7) constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor;

8) acordă suport consultativ conducătorilor organizațiilor publice care nu pot soluționa conflictele de interese reale care le-au fost declarate acestora, în calitate de șef ierarhic sau organ ierarhic superior;

9) solicită conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării, în condițiile legilor speciale, suspendarea din funcție a subiectului declarării pe perioada examinării în instanță a actului de constatare, în cazul în care dispozitivul actului de constatare prevede încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu;

10) solicită conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării tragerea la răspundere disciplinară a persoanei care a încălcat regimul juridic al incompatibilităților;

11) sesizează organizația publică în care activează subiectul declarării sau autoritatea responsabilă de numirea în funcție a acestuia în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia, în condițiile legii (nedepunerea DAIP în termenul și în modul stabilite de lege, după notificarea inspectorului de integritate sau refuzul depunerii DAIP; neconformarea opțiunii de soluționare a conflictului de interese; constatarea averii nejustificate, încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor);

12) sesizează organele competente, în cazul în care identifică alte tipuri de încălcări ale legislației, care nu țin de competența Autorității și contestă actele emise de către aceste autorități;

13) emite procese-verbale și acte de constatare în condițiile legii;

14) constată contravenții, examinează cauze contravenționale, aplică sancțiuni contravenționale, participă, în calitate de agent constator, în instanța de judecată;

15) oferă consultanță organizațiilor publice și subiecților declarării în domeniul său de activitate;

16) introduce informația corespunzătoare în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau o funcție de demnitate publică.

16. Inspectorul de integritate are următoarele drepturi:

- 1) să solicite informații și explicații de la persoanele supuse controlului;
- 2) să solicite și să obțină gratuit informațiile necesare de la orice persoană fizică sau juridică, de drept public sau privat, pe suport de hârtie și/sau în format electronic, pentru realizarea atribuțiilor de verificare și/sau control al averilor și intereselor personale, precum și pentru verificarea și/sau controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;
- 3) să solicite, în cadrul procedurilor de control inițiate, de la autoritățile anticorupție (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne) și de la alte instituții (Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal) efectuarea unor verificări de specialitate sau prezentarea unor informații relevante pentru obiectul controalelor efectuate, inclusiv despre bunurile mobile sau imobile aflate peste hotare;
- 4) să acceseze on-line, gratuit, registrele de stat ale organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a acestora, în exercitarea atribuțiilor ce țin de verificarea și controlul averilor și a intereselor personale a conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;
- 5) să prelucreze date cu caracter personal în exercitarea atribuțiilor ce țin de verificarea și controlul averilor și intereselor personale a conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor și să asigure confidențialitatea și securitatea acestora, inclusiv după încetarea activității de control;
- 6) să efectueze sau să solicite efectuarea evaluărilor pentru determinarea valorii de piață a bunurilor în procedurile de control;
- 7) să conteste acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat.

17. Inspectorul de integritate are următoarele obligații:

- 1) să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate, respectând principiile legalității, independenței, imparțialității, transparenței, confidențialității, celerității, integrității, egalității, dreptului la apărare și buneii administrare:

principiul legalității - orice acțiune de control trebuie să fie efectuată în conformitate cu legislația în vigoare și prezenta Metodologie;

principiul independenței - exclude posibilitatea de subordonare a inspectorului autorității legislative și celei executive, precum și posibilitatea influenței sau de imixtiune a unor alte persoane, organe și autorități ale statului în activitatea sa;

principiul imparțialității – obligația de a lua decizii și întreprinde acțiuni, în mod echitabil și nediscriminatoriu;

principiul transparenței - activitatea inspectorului de integritate presupune garantarea accesului societății la informațiile despre activitatea de control, în condițiile legii;

principiul celerității - prevede promptitudine în luarea deciziilor cu privire la soluționarea cazurilor supuse controlului;

principiul integrității – presupune exercitarea funcției de către inspectori cu onestitate, buna-credință și responsabilitate;

principiul egalității - respectarea drepturilor și intereselor legitime ale subiecților controlului, conform legii;

principiul dreptului la apărare – în cadrul controlului, părțile au dreptul să fie asistate sau după caz, reprezentate de un apărător sau de un avocat;

principiul bunei administrări – inspectorii de integritate sunt obligați să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a folosirii resurselor;

2) să protejeze informațiile cu acces limitat care i-au devenit cunoscute în exercitarea atribuțiilor de serviciu și să nu le divulge persoanelor terțe decât în condițiile stabilite de lege;

3) să respecte prezenta Metodologie și să nu emită, fără motive convingătoare, acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate;

4) să prezinte, în condițiile articolului 20 alin. (3¹) din Legea nr. 132/2016, informațiile solicitate de către vicepreședintele ANI, în contextul exercitării de către acesta a atribuțiilor prevăzute de lege, legate de:

a) monitorizarea inspectorilor de integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu,

b) supravegherea modului în care inspectorii de integritate respectă Metodologia,

c) generalizarea și unificarea practicii de verificare și control a inspectorilor de integritate;

5) să transmită, în termen de până la 7 zile calendaristice de la emitere, subdiviziunii ANI competente, spre publicare, procesele verbale cu privire la verificarea DAIP, prevăzute la punctul 55;

6) să transmită subdiviziunii ANI competente, spre publicare, procesele verbale de inițiere sau de refuz al inițierii controlului, considerând termenul legal prevăzut pentru publicare - de până la 7 zile calendaristice de la emitere și timpul necesar pentru realizarea acțiunii de către subdiviziunea respectivă;

7) să informeze persoana despre inițierea controlului (nu mai târziu de ziua publicării procesului verbal de inițiere), drepturile și obligațiile acesteia;

8) să invite persoana supusă controlului pentru a prezenta punctul său de vedere;

9) să transmită, în ziua înregistrării, subdiviziunii ANI competente, spre publicare, actele de constatare înregistrate în Registrul de evidență a actelor de constatare pentru publicarea acestora pe pagina web oficială a Autorității (operațiune ce echivalează cu emiterea actelor de constatare);

10) să comunice imediat, în scris, conducătorului ierarhic superior orice situație de conflict de interese în care se află;

11) să se abțină de la orice activitate sau manifestare ce contravine funcției deținute, inclusiv manifestările de corupție;

12) să comunice imediat Consiliului de Integritate orice tentativă de influență din partea președintelui sau a vicepreședintelui Autorității, altui inspector de integritate ori din partea unor persoane terțe;

13) să monitorizeze, să întocmească demersuri în adresa instanțelor de judecată, pentru obținerea informațiilor oficiale confirmative, despre necontestarea actelor de constatare emise, cu asigurarea realizării acțiunilor ulterioare legate de rămânerea definitivă a actelor de constatare (prin necontestare), prescrise prin lege și/sau dispuse prin actele de constatare pe care le-a emis;

14) să realizeze acțiunile ulterioare rămânării definitive a actelor de constatare contestate în instanța de judecată, prescrise prin lege și/sau dispuse prin actele de constatare emise, după primirea informației de la Direcția juridică a ANI cu privire la rămânerea definitivă a actului de constatare în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile;

15) să transmită, la solicitarea Direcției juridice, dosarul de control (fotocopii de pe dosarul administrativ, în număr suficient de exemplare), în cazul contestării actului de constatare emis sau a proceselor – verbale emise după finalizarea verificării DAIP;

16) să transmită dosarul de control Direcției juridice (fotocopii de pe dosarul administrativ, în număr suficient de exemplare), după emiterea actului de constatare prin care s-a constatat existența unei diferențe substanțiale, în vederea înaintării acțiunii în instanța de judecată privind confiscarea averii nejustificate / aplicarea măsurilor asigurătorii;

17) să transmită Direcției juridice, ca urmare a rămânării definitive a actului de constatare emis, actele necesare depunerii cererilor de chemare în judecată privind revocarea mandatelor de primar și/sau nulitatea absolută a actelor juridice emise cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

18. Inspectorului de integritate i se interzice:

1) să solicite sau să primească dispoziții, inclusiv de la președintele sau vicepreședintele Autorității, referitoare la controalele aflate în derulare privind averea și interesele personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;

2) să divulge prin orice mijloc și/sau metodă, precum și să transmită altor persoane documente în original sau copii de pe materialele dosarului de control;

3) să prelucreză și să stocheze informația care i-a devenit cunoscută, în alte scopuri decât cele de serviciu;

4) să comunice cu reprezentanții mass-media despre mersul controlului până la definitivarea acestuia.

CAPITOLUL II

PROCEDURILE DE VERIFICARE

Secțiunea 1

Înregistrarea, repartizarea aleatorie și verificarea prealabilă a sesizărilor

19. Persoanele fizice sau persoanele juridice pot depune, în condițiile legii, sesizări în adresa Autorității în formă scrisă, prin poștă, prin fax sau în format electronic ori în mod verbal, sesizarea fiind consemnată într-un proces-verbal.

20. Autoritatea este obligată să primească sesizările menționate în punctul 19 și să le examineze în condițiile legii.

21. Sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice, precum și cele din oficiu se înregistrează în termen de cel mult o zi lucrătoare și se repartizează aleatoriu, în ziua înregistrării, prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

22. Sunt pasibile repartizării aleatorii sesizările care:

a) întrunesc condițiile de formă și conținut stabilite de prevederile articolelor 72 alineat (3) și 75 alineat (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova;

b) prin care se informează despre încălcări a căror constatare ține de competența Autorității (inspectorilor de integritate);

c) nu conțin un limbaj necenzurat sau ofensator, amenințări la securitatea națională, la ordinea publică, la viața și sănătatea persoanei oficiale, precum și a membrilor familiei acesteia.

23. În cazul în care sesizarea nu corespunde cerințelor prevăzute de lege (articolul 72 alineat (3) sau articolul 75 alineat (1) literele c) – e) din Codul Administrativ al RM), persoana desemnată prin viza conducerii ANI indică solicitantului asupra neajunsurilor depistate și îi acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor.

24. În cazul în care petiționarul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, sesizarea nu se examinează. În cazul în care petiționarul înlătură neajunsurile, sesizarea se consideră a fi înregistrată la data înregistrării sesizării conformate (completate) și se repartizează aleatoriu în condițiile punctului 21.

25. Autoritatea, prin intermediul inspectorului de integritate, decide inițierea sau refuzul în inițierea controlului: privind respectarea regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor, în cadrul verificării prealabile a sesizărilor depuse:

1) din oficiu (depuse de către președintele și vicepreședintele ANI sau inspectorii de integritate) ori,

2) de persoane fizice sau juridice, de drept public sau privat.

26. Sesizarea anonimă sau cea depusă fără indicarea adresei poștale sau electronice a petiționarului, prin care se informează despre încălcări a căror constatare ține de competența inspectorului de integritate, se transmite inspectorului de integritate cu atribuții de monitorizare și control, care, va decide personal asupra depunerii unei sesizări din oficiu sau va transmite sesizarea, prin viză (manual), unuia din inspectorii de integritate, pentru a decide depunerea unei sesizări din oficiu.

27. Sesizarea din oficiu care are la bază o sesizare anonimă, inclusiv o sesizare depusă fără indicarea adresei poștale sau electronice, se repartizează aleatoriu în condițiile punctului 21.

28. Președintele sau vicepreședintele ANI poate depune o sesizare din oficiu în următoarele situații:

1) în urma publicării în diferite surse de informare, pe suport tipărit și/sau medii on-line, a informațiilor despre posibile încălcări admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale;

2) în urma expunerii publice a informațiilor despre posibile încălcări admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale, în cadrul meselor rotunde, emisiunilor radio și de televiziune;

3) în urma informațiilor despre posibile încălcări admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale, comunicate telefonic, în cadrul audiențelor, prin e-mail sau prin aplicația disponibilă pe pagina web oficială a Autorității;

4) în baza notelor de serviciu ale subdiviziunilor structurale ale ANI.

29. Inspectorul de integritate poate depune o sesizare din oficiu în următoarele situații:

1) în urma publicării în diferite surse de informare, pe suport tipărit și/sau medii on-line, a informațiilor despre posibile încălcări, constatarea căra ține de competența inspectorului de integritate, admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale;

2) în urma examinării unei sesizări anonime sau a unei sesizări depuse fără indicarea adresei poștale sau electronice;

3) în baza informațiilor generate de Sistemul informațional automatizat „e-Integritate”;

4) în urma expunerii publice a informațiilor despre posibile încălcări admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale, în cadrul meselor rotunde, emisiunilor radio și de televiziune;

5) în urma informațiilor despre posibile încălcări admise de către subiecții declarării averii și intereselor personale, comunicate telefonic, prin e-mail sau prin aplicația disponibilă pe pagina web oficială a Autorității;

6) în cadrul procedurii de verificare prealabilă sau de control, pe fapte ce nu țin de subiectul și/sau obiectul sesizării examinate;

7) în baza proceselor verbale emise ca rezultat al verificării DAIP, atunci când se constată: aparența de nedeclarare a tuturor bunurilor sau intereselor personale de către subiectul declarării ori de declarare eronată sau incompletă a acestora; aparența de existență a unei diferențe substanțiale între veniturile obținute și cheltuielile realizate, pe de o parte, și averea dobândită, pe de altă parte; aparența încălcării a regimurilor juridice a conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;

8) în baza altor informații care i-au devenit cunoscute în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

30. După repartizarea aleatorie a sesizărilor (atât din oficiu cât și cele depuse de către persoanele fizice/juridice) privind încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, ale conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate inițiază și realizează, în termen de 30 de zile calendaristice de la data repartizării, *verificarea prealabilă* a acestora.

31. *Redistribuirea* sesizărilor (sau a dosarelor de control) se poate face în următoarele cazuri:

1) imposibilitatea inspectorului de integritate de a-și exercita atribuțiile timp de cel puțin 30 de zile;

2) admiterea de către președintele sau vicepreședintele Autorității, după caz, a abținerii motivate a inspectorului de integritate căruia i-au fost repartizată sesizarea;

3) suspendarea din funcție a inspectorului de integritate în condițiile legii;

4) conflictul de interese al inspectorului de integritate;

5) neverificarea sesizării pe o durată mai mare de 30 de zile, din motive nejustificate;

6) eliberarea din funcție a inspectorului de integritate.

32. Solicitarea de redistribuire a sesizărilor (dosarelor de control), în situațiile prevăzute la punctul 31 subpunctele 1), 3) – 6), are loc în baza notei de serviciu întocmite de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, vizate de către vicepreședintele ANI.

33. Dacă, în urma distribuirii sau redistribuirii, în secretariatul ANI sunt înregistrate sesizări cu conținut similar celor aflate în procedurile inspectorilor de integritate (sesizarea se referă la același subiect al declarării aflat în control și are același obiect de sesizare), acestea vor fi conexe în conformitate cu prevederile articolului 80 din Codul Administrativ al RM, în cadrul aceluiași dosar de control, în baza actului de conexare semnat de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control.

34. Sesizările privind eventuala încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale vor fi conexe într-o singură procedură, urmând procedura descrisă în punctul 33, cu

condiția că perioada de evaluare fixată în cadrul controlului deja inițiat coincide cu cea dedusă din sesizările ulterioare.

35. Respectând procedura descrisă în punctul 33, se conexează sesizările cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale (avere nejustificată), ce vizează *doi soți* sau *doi concubini*, ambii subiecți ai declarării.

36. Dacă în cadrul unei verificări prealabile sau în decursul unui control declanșat, inspectorul de integritate sesizează alte încălcări ce țin de competența Inspectoratului de Integritate dar nu fac obiectul verificării sau a dosarului de control gestionat, însă se referă la același subiect al declarării aflat în procedura sa, acesta va întocmi o sesizare din oficiu, care se repartizează aleatoriu în condițiile punctului 21.

37. Dacă în cadrul verificării prealabile sau în decursul unui control declanșat, în baza informațiilor și documentelor acumulate, inspectorul de integritate constată prezența indicilor unor altor tipuri de încălcări decât cele din aria de competență a ANI, contravenții sau infracțiuni, acesta este obligat să sesizeze organele competente cu continuarea procedurii de verificare sau de control în ordinea stabilită.

38. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor sau al limitărilor.

39. La aprecierea aparenței de încălcare, în scopul verificării suspiciunilor rezultate din aprecierea primară a faptelor sesizate, inspectorul de integritate întreprinde următoarele acțiuni / colectează următoarele probe:

1) accesează și utilizează declarațiile depuse de către subiectul declarării în baza Legii nr. 1264/2002, Legii nr. 16/2008 și Legii nr. 133/2016;

2) solicită, după caz, informații suplimentare de la petiționar (persoană fizică, organizație publică);

3) accesează și utilizează informațiile din bazele de date disponibile;

4) compară datele disponibile cu informația din bazele de date publice, la fel cele disponibile prin intermediul Sistemului informațional automatizat “e-Integritate”;

5) accesează registrele de stat ale organizațiilor, precum și alte registre disponibile;

6) consultă informații despre controalele precedente efectuate de ANI;

7) consultă informația plasată pe pagina web oficială a entității în care activează subiectul supus controlului, în vederea obținerii unor informații relevante.

40. Informațiile extrase din bazele de date care prezintă interes pentru procedura de control, la necesitate, în cadrul controlului inițiat, se dublează cu demersuri în scris în adresa instituțiilor publice deținătoare a bazelor de date, iar răspunsurile oficiale primite se anexează la dosar.

41. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului averii și al intereselor personale, conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor sau limitărilor, după caz.

42. Procesul verbal de inițiere sau de refuz al inițierii controlului menționat în punctul 41 se publică pe pagina web oficială a Autorității în cel mult 7 zile de la emitere, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei supuse verificării prealabile se păstrează în procesul verbal publicat pe pagina web oficială. Datele de identificare ale persoanelor care au depus sesizările în adresa Autorității sunt confidențiale, cu

excepția cazului în care persoana care depune sesizarea acceptă în mod expres ori solicită ca datele sale să fie făcute publice.

43. Procesul verbal de inițiere sau de refuz al inițierii controlului menționat în punctul 41 se comunică subiectului vizat, prin scrisoare de informare remisă în adresă, nu mai târziu de ziua publicării acestuia în ordinea procedurilor descrise în punctul 42.

Secțiunea 2

Procedura de verificare a declarațiilor de avere și interese personale

44. Procedura de verificare a DAIP se efectuează în conformitate cu prevederile articolul 27 din Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie, automatizat, în cadrul Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” și manual, de către inspectorii de integritate.

45. Verificarea DAIP constă în verificarea depunerii în termen a declarațiilor de către subiecții declarării, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor sau limitărilor.

46. Verificarea DAIP este inițiată după expirarea termenului de depunere a declarațiilor (31 martie, pentru DAIP anuale) și a termenului-limită de 30 de zile calendaristice pentru depunerea unei DAIP rectificate (30 aprilie, pentru DAIP anuale).

47. În cadrul verificării inspectorul de integritate întreprinde următoarele acțiuni:

1) verifică prezența declarației în forma electronică la „Portalul declarațiilor”, prin accesarea Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” sau a paginii web oficiale a Autorității www.ani.md;

2) verifică temeiul și data depunerii declarației prin contrapunere cu termenele prevăzute în articolul 6 din Legea nr. 133/2016;

3) verifică dacă înscrisurile în rubricile și câmpurile din declarație sunt complete și conforme cu articolul 4 alineat (1) din Legea nr. 133/2016 și Regulamentul privind modul de completare a declarațiilor de avere și interese personale în formă electronică;

4) verifică informația indicată de subiectul declarării în DAIP sub aspectul unei eventuale încălcări a regimului juridic al declarării averii (aparența de nedeclarare a tuturor bunurilor sau intereselor personale de către subiectul declarării ori de declarare eronată sau incompletă a acestora; aparența existenței unei diferențe substanțiale între veniturile obținute și cheltuielile realizate, pe de o parte, și averea dobândită, pe de altă parte), a regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

48. DAIP verificate anual sunt identificate aleatoriu, în funcție de factorii de risc, factorii de corupție, de vulnerabilitatea subiecților declarării și de criteriile aprobate de Consiliul de Integritate.

49. La identificarea DAIP, se va ține cont ca cel puțin 30% din declarațiile verificate în decursul unui an calendaristic să vizeze Președintele țării, deputați, miniștri, secretari de stat, judecători, procurori, conducători ai instituțiilor/autorităților publice autonome.

50. DAIP supuse verificării se repartizează inspectorilor de integritate aleatoriu, prin sistemul electronic de distribuire. Fișa de repartizare și de redistribuire aleatorie se anexează în mod obligatoriu la dosar.

51. Verificarea DAIP se efectuează în cel mult 2 luni din momentul distribuirii/redistribuirii acestora. Ținând cont de complexitatea cauzei, de volumul de informații ce trebuie obținute și analizate, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări scrise (notă de serviciu) și motivate a inspectorului de integritate, vicepreședintele Autorității poate prelungi termenul de verificare a declarației cu încă 1 lună, prin aplicarea unei vize corespunzătoare.

52. Redistribuirea DAIP repartizate spre verificare se face în modul prevăzut la punctul 50, în următoarele cazuri:

- 1) imposibilitatea inspectorului de integritate de a-și exercita atribuțiile timp de cel puțin 30 de zile;
- 2) admiterea de către președintele sau vicepreședintele Autorității, după caz, a abținerii motivate a inspectorului de integritate căruia i-au fost repartizate DAIP;
- 3) suspendarea din funcție a inspectorului de integritate în condițiile legii;
- 4) conflictul de interese al inspectorului de integritate;
- 5) neverificarea DAIP pe o durată mai mare de 30 de zile, din motive nejustificate;
- 6) eliberarea din funcție a inspectorului de integritate.

53. Solicitarea de redistribuire a DAIP, în situațiile prevăzute la punctul 52 subpunctele 1), 3) – 6), are loc în baza notei de serviciu întocmite de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, vizate de către vicepreședintele ANI.

54. Despre redistribuirea DAIP în temeiul punctului 52 subpunctele 1), 2), 5), 6), este informat Consiliul de Integritate, în cel mult 3 zile de la redistribuire, printr-o scrisoare semnată de către vicepreședintele ANI.

55. După finalizarea verificării DAIP, inspectorul de integritate emite un proces-verbal cu privire la:

- 1) constatarea depunerii în termen a DAIP, întrunirea condițiilor de formă a acestora și lipsa aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- 2) constatarea nedepunerii în termen a DAIP;
- 3) constatarea aparenței de nedeclarare a tuturor bunurilor sau intereselor personale de către subiectul declarării ori de declarare eronată sau incompletă a acestora;
- 4) constatarea aparenței de existență a unei diferențe substanțiale între veniturile obținute și cheltuielile realizate, pe de o parte, și averea dobândită, pe de altă parte;
- 5) constatarea aparenței de nedeclarare a unor conflicte de interese, incompatibilități, restricții și limitări.

56. Dacă, în urma verificării DAIP, se constată că un subiect al declarării nu a depus sau a depus tardiv declarația, inspectorul de integritate îi aplică acestuia sancțiunea contravențională corespunzătoare. Depunerea declarației de avere și interese personale după expirarea termenului de depunere, în intervalul de timp cuprins între termenul de depunere (de exemplu 31 martie pentru declarațiile anuale) și data inițierii controlului, se califică ca depunere tardivă a declarației.

57. În cazul în care un subiect al declarării nu depune DAIP, inspectorul de integritate îi transmite acestuia un demers pentru depunerea declarației de avere și interese personale în termen de 30 de zile. Inspectorul de integritate va monitoriza, prin intermediul Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”, depunerea DAIP în termenul stabilit.

58. Nedepunerea DAIP în termen de 30 de zile de la recepționarea demersului inspectorului de integritate constituie temei de încetare a mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării. Inspectorul de integritate notifică imediat în acest sens conducerea

organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării și președintele Autorității.

59. Conducătorul organizației publice sau al autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării este obligat să emită decizia privind încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului declarării și să informeze Autoritatea în termen de 15 zile de la data recepționării notificării inspectorului de integritate.

60. Dacă, în procesul verificării DAIP, există bănueli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau încălcarea legislației fiscale, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. În acest caz, inspectorul de integritate va continua procedura de verificare. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată. Inspectorul de integritate are dreptul să conteste acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat.

61. Dacă, în urma verificării unei DAIP, inspectorul de integritate constată aparența de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, de nedeclarare a tuturor bunurilor și intereselor personale ori de declarare eronată sau incompletă a acestora, ori aparența unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită ale subiectului declarării, inspectorul de integritate face o sesizare din oficiu privind efectuarea controlului averii și al intereselor personale ale subiectului vizat.

62. Dacă, în urma verificării unei DAIP, inspectorul de integritate constată aparența de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, acesta face o sesizare din oficiu privind efectuarea controlului cu privire la respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

63. Procesele verbale prevăzute în punctul 55 se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei a cărei DAIP a fost supusă verificării se păstrează în procesul verbal publicat pe pagina web oficială.

CAPITOLUL III PROCEDURILE DE CONTROL

Secțiunea 1

Principii generale de efectuare a controalelor

64. Inspectorul de integritate efectuează controlul și concluzionează rezultatele controlului în corespundere cu prevederile Legii nr. 132/2016, Legii nr. 133/2016, altor acte normative pertinente, cu citarea expresă a normelor, cu respectarea procedurilor instituite prin Metodologie.

65. Autoritatea, prin intermediul inspectorului de integritate, este competentă să inițieze și să desfășoare următoarele proceduri de control: privind respectarea regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale; privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor.

66. Controlul respectării regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale se realizează prin:

- 1) verificarea DAIP (procedură descrisă în capitolul II secțiunea 2);

2) controlul averii și intereselor personale.

67. Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului averii și intereselor personale, controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și al limitărilor, nu sunt publice, cu excepția actelor menționate la art. 34 alin. (1) și (2) și art. 38 alin. (1)-(2) din Legea nr. 132/2016.

68. Procedurile de control al averii și intereselor personale, regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor includ în mod obligatoriu următoarele etape:

- 1) Etapa de colectare a probelor;
- 2) Etapa de sistematizare și analiză a informațiilor;
- 3) Etapa de argumentare și concluzionare.

69. La *etapa de colectare a probelor* inspectorul de integritate întreprinde următoarele acțiuni:

1) utilizează drept sursă declarațiile depuse de către subiectul declarării în baza Legii nr. 1264/2002, Legii nr. 16/2008 și Legii nr. 133/2016, informațiile din bazele de date disponibile, informațiile oficiale obținute prin demersuri scrise de la instituții publice, persoane juridice și fizice, etc.

2) adresează solicitări de prezentare în copii autentificate a datelor, informației și documentelor necesare controlului în funcție de tipul încălcării;

3) solicită de la autoritățile anticorupție (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne) și de la alte instituții (Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal) efectuarea unor verificări de specialitate sau prezentarea unor informații relevante pentru obiectul controalelor efectuate, inclusiv despre bunurile mobile sau imobile aflate peste hotare;

4) compară datele disponibile cu informația din bazele de date publice prin intermediul Sistemului informațional automatizat “e-Integritate”, precum și a registrelor de stat la care are acces;

5) solicită documente care reglementează activitatea subiectului declarării (fișa postului, regulamente, ordine, dispoziții, etc.);

6) consultă informații despre controalele precedente efectuate de ANI;

7) consultă informația plasată pe pagina web oficială a entității în care activează subiectul supus controlului, în vederea obținerii unor informații suplimentare;

8) identifică natura tuturor acțiunilor sau inacțiunilor subiectului declarării, în vederea identificării tipului de încălcare;

9) efectuează sau solicită efectuarea evaluărilor pentru determinarea valorii de piață a bunurilor în procedurile de control.

70. Informațiile extrase din bazele de date, care prezintă interes pentru dosarul de control, la necesitate, pot fi dublate cu demersuri în scris, în adresa instituțiilor publice deținătoare a bazelor de date, iar răspunsurile oficiale primite vor fi anexate la dosar.

71. În procesul de control inspectorul de integritate are dreptul să solicite, în condițiile legii, oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori privat, instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru realizarea controlului.

72. La solicitarea inspectorului de integritate, persoanele menționate *supra* sânt obligate să prezinte Autorității, în termen de 15 zile calendaristice de la recepționarea solicitării, pe suport de hârtie sau în format electronic, datele, informațiile, înscrisurile și documentele solicitate.

73. Toate materialele acumulate, solicitate de către inspectorul de integritate, precum și calculele efectuate de inspector în cadrul unei proceduri de control a averii și intereselor personale, se anexează la dosarul de control și constituie parte integră a acestuia.

74. Inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare, pentru desfășurarea activității de control, de la organizațiile și asociațiile internaționale în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

75. În cazul în care, în cadrul controlului inițiat, se constată existența unei bănueli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată. Inspectorul de integritate are dreptul să conteste acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat.

76. În cazurile menționate la punctul 75 inspectorul de integritate continuă procedura de control.

77. La *etapa de sistematizare și analiză a informațiilor* inspectorul de integritate va asigura descrierea cronologică a faptelor, va enumera și va indica informațiile și documentele relevante, acumulate în cadrul controlului, va cita și va face referire la prevederile cadrului legal.

78. Dacă, în urma sistematizării, analizei și generalizării tuturor datelor, informațiilor și documentelor acumulate la dosarul de control, inspectorul de integritate identifică încălcarea unui anumit regim juridic, acesta are obligația de a invita persoana supusă controlului, printr-o scrisoare cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă recepționarea (telegramă, fax, e-mail etc.), să-și prezinte punctul de vedere.

79. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului se prezintă în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 20 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate va identifica un alt mijloc de comunicare în vederea transmiterii invitației.

80. Dacă inspectorul de integritate a utilizat cel puțin 2 mijloace sau s-au efectuat cel puțin 2 încercări de a transmite invitația, iar subiectul controlului nu a confirmat recepționarea acesteia, inspectorul de integritate este în drept să emită actul de constatare.

81. Dacă persoana supusă controlului, în termen de 15 zile calendaristice de la confirmarea recepționării invitației de prezentare a punctului de vedere, nu și-a prezentat punctul de vedere, inspectorul de integritate emite actul de constatare.

82. Dacă prezentarea punctului de vedere al subiectului declarării, însoțită de documente probatorii, altele decât cele acumulate în cadrul controlului, demonstrează lipsa încălcării, inspectorul de integritate finalizează procedura de control prin emiterea actului de constatare corespunzător.

83. Dacă după prezentarea punctului de vedere al subiectului declarării, sunt identificate în continuare, pe baza datelor și informațiilor acumulate în cadrul controlului, prezența încălcării, inspectorul de integritate emite actul de constatare corespunzător.

84. Actul de constatare se întocmește, cu respectare cerințelor de formă și conținut stipulate în capitolul IV din prezenta Metodologie.

85. La *etapa de argumentare și concluzionare* a rezultatelor controlului inspectorul de integritate include în actul de constatare punctul de vedere al subiectului declarării pentru fiecare încălcare constatată, analizează și combate, după caz, argumentele expuse de către subiect prin prisma cadrului legal pertinent și formulează concluziile.

86. În cazul în care, în cadrul procedurii de control în derulare, inspectorul de integritate stabilește că finalitatea controlului depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, inspectorul de integritate suspendă procedura de control pînă la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau pînă la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive.

87. Acțiunea de suspendare a procedurii de control se formalizează prin întocmirea unei decizii a inspectorului de integritate, coordonată cu vicepreședintele ANI, care se anexează la dosarul de control.

88. Pe perioada suspendării procedurii de control, termenele de decădere prevăzute de Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie, nu curg.

89. Procedura de control este reluată, odată cu consumarea circumstanțelor de ordin juridic care au determinat suspendarea, enumerate în punctul 87, urmând procedura prescrisă în punctul 88, în baza deciziei inspectorului de integritate.

90. Inspectorul de integritate informează, prin scrisori oficiale, petiționarul și toate persoanele vizate de procedura de control despre: prelungirea termenului controlului; suspendarea, reluarea și finalizarea procedurii de control.

91. Corespondența în cadrul procedurilor de control aflate în gestiunea inspectorilor de integritate și cea legată de punerea în aplicare a actelor de constatare rămase definitive, are loc din numele inspectorului de integritate.

Secțiunea 2

Procedura de control a averii și a intereselor personale

92. Procedura de control a averii și a intereselor personale se efectuează în conformitate cu prevederile articolelor 33 - 36 din Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie.

93. În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea deținută a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică.

94. Controlul poate fi inițiat pe durata exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică, precum și în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora. La calcularea termenului indicat, inspectorul de integritate va reține fiecare mandat / funcție în mod distinct, fără a le percepe în mod cumulativ.

95. Obiect al controlului averii și intereselor personale constituie:

1) datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului și a altor persoane asupra cărora se extinde controlul;

2) datele și informațiile privind veniturile persoanei supuse controlului și a altor persoane asupra cărora se extinde controlul;

3) datele și informațiile privind cheltuielile persoanei supuse controlului și a altor persoane asupra cărora se extinde controlul;

4) modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică;

5) diferențele substanțiale generate de modificările intervenite în averea subiectului declarării, raportate la veniturile obținute de acesta;

6) declarațiile de avere și interese personale, sub aspectul declarării corecte și complete a datelor în conformitate cu prevederile articolului 4 din Legea nr. 133/2016.

96. Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie (copii minori, persoane la întreținere), părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

97. În cadrul controlului inițiat, inspectorul de integritate va informa, prin scrisori oficiale, părinții / socrii și copii majori ai persoanei supuse controlului despre faptul controlului averii acestora, în cadrul procedurii inițiate în privința subiectului declarării.

98. Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane.

99. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

100. În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru efectuarea controlului.

101. La solicitarea inspectorului de integritate, subiecții menționați la punctele 96, 98 – 100 sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

102. În cazul în care inspectorul de integritate constată că subiecții menționați la punctele 96, 98 – 100 nu i-au furnizat în termen informația solicitată privind averea și veniturile persoanei supuse controlului sau i-au furnizat date neautentice, acesta le va aplica sancțiunea prevăzută de Codului contravențional al Republicii Moldova.

103. După caz, inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru efectuarea controlului averii și intereselor personale și de la autoritățile competente ale altor state, precum și de la organizații și asociații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

104. Dacă persoana supusă controlului, precum și persoanele menționate la punctele 96, 98, 99 nu prezintă documentele și informațiile solicitate, inspectorul de integritate constată, în cazul

în care alte documente sau informații nu sugerează contrariul, că suspiciunile sale cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale sunt întemeiate.

105. În cazul în care inspectorul de integritate are bănuieli rezonabile că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decât cele înscrise în declarația de avere și interese personale sau există aparența de diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută, acesta îi solicită persoanei supuse controlului informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și punctul său de vedere.

106. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului urmează a fi prezentat în termen de 15 zile de la solicitare. În caz de neprezentare a informațiilor sau dovezilor privind justificarea diferenței între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută de subiectul declarării personal sau prin intermediul unor terți, inspectorul de integritate constată, dacă alte documente sau informații nu sugerează contrariul, că persoana verificată:

- 1) nu a declarat toată averea, sau
- 2) există o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită.

107. Pentru clarificarea tuturor neconcordanțelor dintre valoarea declarată și valoarea reală a bunurilor menționate în declarația de avere și interese personale, inspectorul de integritate poate dispune evaluarea acestora. Evaluatorul este preîntâmpinat că poartă răspundere conform legislației pentru nerespectarea confidențialității informațiilor obținute în timpul efectuării evaluării și pentru prezentarea unor concluzii false.

108. Persoana supusă controlului averii și al intereselor personale are dreptul la evaluarea proprie a valorii reale a bunurilor, fapt care nu exonerează inspectorul de integritate de realizarea acțiunilor prevăzute în punctul 107.

109. În cazul în care, în cadrul procedurii de control a averii și intereselor personale, se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată.

110. Inspectorul de integritate decide dacă contestă sau nu acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat, cu continuarea procedurii de control.

111. Dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și dispune alte măsuri prevăzute de lege.

112. Dacă nu constată una dintre situațiile prevăzute la punctul 111, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

113. Dacă constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate dispune (în dispozitivul actului de constatare): încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu; aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică; aplicarea măsurilor asigurătorii; confiscarea averii nejustificate; alte măsuri prevăzute de lege.

114. Dacă inspectorul de integritate, prin actul de constatare emis, constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, acesta transmite Direcției juridice, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare depunerii unei cereri în instanța de judecată, pentru aplicarea măsurilor asigurătorii.

115. La rămânerea definitivă, prin necontestare în instanța de judecată, a actului de constatare prin care s-a constatat o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate transmite Direcției juridice, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare pentru depunerea cererii în instanța de judecată competentă, în vederea încasării în folosul statului a valorii averii nejustificate sau a confiscării acesteia. Acțiunea respectivă se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

116. În cazul contestării în instanța de judecată a actului de constatare prin care se constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, la solicitarea Direcției juridice, inspectorul de integritate transmite solicitantei, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare pentru a solicita confiscarea averii nejustificate în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare.

117. Actele de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, autorul sesizării, membrii de familie, părinți/socri, copii majori, concubin/concubină, donator, comodant, alte persoane afectate nemijlocit de actele de constatare.

118. Inspectorul de integritate sesizează, în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

119. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție ca urmare a constatării încălcării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

120. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate.

121. Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului averii nu sunt publice, cu excepția actelor de constatare, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei supuse controlului se păstrează în actul publicat pe pagina web oficială. Datele de identificare ale persoanelor care depun sesizări în adresa Autorității sunt confidențiale,

cu excepția cazului în care persoana care depune sesizarea acceptă în mod expres ori solicită ca datele sale să fie făcute publice.

122. Controlul averii și al intereselor personale se efectuează în *cel mult 9 luni* de la repartizarea sesizării.

123. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări scrise (notă de serviciu) și motivate a inspectorului de integritate, vicepreședintele ANI poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 18 luni, prin aplicarea unei vize corespunzătoare.

Secțiunea 3

Procedura de control a conflictelor de interese

124. Procedura de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese se efectuează în conformitate cu prevederile articolelor 37 - 39 din Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie.

125. Controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese nu poate fi inițiat în cazul în care de la admiterea conflictului de interese au trecut mai mult de 3 ani.

126. În procesul de control a respectării regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru efectuarea controlului.

127. Obiect al controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese constituie:

- 1) declararea conflictului de interese real;
- 2) soluționarea conflictului de interese real;
- 3) admiterea conflictului de interese consumat.

128. Controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese va urmări în mod obligatoriu identificarea următoarelor tipuri de încălcări:

- 1) nedeclararea conflictului de interese real;
- 2) nesoluționarea conflictului de interese real;
- 3) conflictul de interese consumat.

129. Inspectorul de integritate va stabili dacă declararea și soluționarea conflictului de interese poate fi examinată în ordinea Legii nr. 132/2016 și a Legii nr. 133/2016 sau dacă reglementările privind recuzarea sau abținerea subiecților declarării țin de competența altor autorități publice și sunt realizate în baza unor acte normativ-procedurale distincte.

130. La stabilirea *nedeclarării conflictului de interese real*, inspectorul de integritate, după caz, solicită organizației publice în care activează subiectul declarării, organului ierarhic superior sau angajatului responsabil din cadrul ANI prezentarea în copii autentificate a documentelor:

- 1) documente care atestă data și circumstanțele apariției situației de conflict de interese și interesul personal al subiectului declarării care a generat acest conflict;
- 2) declarația despre conflictul de interese și înregistrările din Registrul declarațiilor privind conflictele de interese care confirmă sau infirmă depunerea acesteia;
- 3) documente care confirmă sau infirmă abținerea subiectului declarării până la primirea opțiunii de soluționare a conflictului de interese;

4) alte acte necesare.

131. La stabilirea *nesoluționării conflictului de interese real*, inspectorul de integritate, după caz, solicită organizației publice în care activează subiectul declarării, organului ierarhic superior sau angajatului responsabil din cadrul ANI prezentarea în copii autentificate a documentelor:

1) documente care atestă modul de soluționare a situației de conflict de interese care conțin și argumentele care au stat la baza aplicării opțiunii de soluționare;

2) documente care atestă acțiunile întreprinse de către conducătorul organizației publice în cazul imposibilității de a soluționa un conflict de interese real;

3) documente care atestă acțiunile întreprinse de către subiectul declarării până la primirea opțiunii de soluționare;

4) documente care confirmă sau infirmă conformarea subiectului declarării la decizia de soluționare a conflictului de interese;

5) documente care demonstrează admiterea de către subiectul declarării a conflictului de interese consumat;

6) documente care confirmă sau infirmă cunoașterea de către conducătorul organizației publice și admiterea cu bună știință ca persoanele ce activează în organizația publică pe care o conduce să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu fiind în situații de conflict de interese;

7) documente care confirmă sau infirmă informarea imediată a ANI de către conducătorul organizației publice despre angajații care au admis conflicte de interese;

8) documente care atestă informarea semestrială a ANI despre încălcările ce se referă la conflictele de interese și despre măsurile întreprinse;

9) documente care atestă includerea în fișele de post ale subiecților declarării a clauzelor privind declararea conflictelor de interese potențiale și reale;

10) documente care atestă includerea în regulamentele de activitate ale organizației publice și subdiviziunilor acesteia a prevederilor despre conflicte de interese și recomandările privind modul de tratare a acestora, reieșind din specificul domeniului de activitate, genului de competențe și atribuțiile subiecților declarării;

11) alte acte necesare.

132. La solicitarea inspectorului de integritate, membrii de familie (inclusiv persoanele la întreținere), părinții/socrii, copii majori ai persoanei supuse controlului, concubinul/concubina, orice altă persoană fizică sau juridică, sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

133. În cazul în care inspectorul de integritate constată că subiecții menționați la punctul 132 nu i-au furnizat în termen informația solicitată sau i-au furnizat date neautentice, acesta le va aplica sancțiunea prevăzută de Codului contravențional al Republicii Moldova.

134. După caz, inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru efectuarea controlului și de la autoritățile competente ale altor state, precum și de la organizații și asociații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

135. În cazul în care, în cadrul procedurii de control se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată.

136. Inspectorul de integritate decide dacă contestă sau nu acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat, cu continuarea procedurii de control.

137. În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

138. În cazul în care nu constată una dintre situațiile prevăzute la punctul 137, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese.

139. În cazul în care se constată nedeclararea, nesoluționarea sau, după caz, consumarea unui conflict de interese inspectorul de integritate :

1) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

2) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică;

3) după caz, dacă avantajul patrimonial depășește 10000 de unități convenționale, sesizează organul de urmărire penală pe componența de infracțiune prevăzută la articolul 326¹ Cod penal al Republicii Moldova.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

140. Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la punctul 139 subpunctul 2) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

141. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

142. Dacă actul de constatare rămâne definitiv, inspectorul de integritate sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

143. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție ca urmare a constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

144. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a

rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența conflictului de interese.

145. Din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea se adresează în instanța de judecată pentru:

1) încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese; *sau*

2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

146. Acțiunea menționată la punctul 145 se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

147. La rămânerea definitivă, prin necontestare în instanța de judecată, a actului de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese sau, ca urmare a emiterii unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată prin care legalitatea actului de constatare a fost confirmată, inspectorul de integritate transmite Direcției juridice, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare pentru:

1) depunerea cererilor în instanța de judecată competentă, în vederea încasării în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese; *sau*,

2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese;

3) încetarea mandatului de primar (în cazul în care subiectul declarării este primar).

148. În cazul contestării în instanța de judecată a actului de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, la solicitarea Direcției juridice, inspectorul de integritate transmite solicitantei, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare.

149. Actele de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, autorul sesizării, alte persoane afectate nemijlocit de actele de constatare.

150. Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese nu sunt publice, cu excepția actelor de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei supuse controlului se păstrează în actul publicat pe pagina web oficială. Datele de identificare ale persoanelor care depun sesizări în adresa Autorității sunt confidențiale, cu excepția cazului în care persoana care depune sesizarea acceptă în mod expres ori solicită ca datele sale să fie făcute publice.

151. Controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese se efectuează în **cel mult 3 luni** de la repartizarea sesizării.

152. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări scrise (notă de serviciu) și motivate a inspectorului de integritate, vicepreședintele ANI poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 6 luni, prin aplicarea unei vize corespunzătoare.

Secțiunea 4

Procedura de control a incompatibilităților

153. Procedura de control privind modul de respectare a regimului juridic al incompatibilităților se efectuează în conformitate cu prevederile articolele 37 – 39 din Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie.

154. Controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților nu poate fi inițiat în cazul în care de la apariția stării de incompatibilitate au trecut mai mult de 3 ani.

155. În procesul de control a respectării regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru efectuarea controlului.

156. Obiect al controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților îl constituie *nesoluționarea în termen a situațiilor de incompatibilitate*.

157. Se consideră încălcare a regimului juridic al incompatibilității situația de nesoluționare a incompatibilității sau situația de soluționare tardivă, peste termenul prevăzut de lege, a incompatibilității. Soluționarea incompatibilității peste termenul prevăzut de lege echivalează cu nesoluționarea incompatibilității și comportă aceleași consecințe de ordin juridic.

158. Controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților este inițiat în privința subiecților declarării sau a foștilor subiecți ai declarării, care sunt sau au fost anterior în funcții publice, funcții de demnitate publică sau alte funcții care generează calitatea de subiect al declarării, în raport cu care au admis o stare de incompatibilitate.

159. În cadrul controlului regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate va acumula la dosarul de control, prin intermediul demersurilor oficiale, informații în original sau copii autentificate, și anume:

- 1) documente care atestă activitatea subiectului controlului în cadrul entității publice, dacă deține sau a deținut calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale;
- 2) documente care atestă activitatea subiectului controlului în cadrul unei persoane fizice sau juridice, de drept privat, sau în cadrul unei entități publice, sau care dovedesc practicarea anumitor activități, în prezent și/sau anterior, situațiile date fiind generatoare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților;
- 3) documente care atestă acțiunile întreprinse de către subiectul controlului sau inacțiunile acestuia, în vederea soluționării situației de incompatibilitate;
- 4) alte acte necesare.

160. La solicitarea inspectorului de integritate, membrii de familie (inclusiv persoanele la întreținere), părinții/socrii, copii majori ai persoanei supuse controlului, concubinul/concubina, orice altă persoană fizică sau juridică, sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile

de la recepționarea solicitării, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

161. În cazul în care inspectorul de integritate constată că subiecții menționați la punctul 160 nu i-au furnizat în termen informația solicitată sau i-au furnizat date neautentice, acesta le va aplica sancțiunea prevăzută de Codului contravențional al Republicii Moldova.

162. După caz, inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru efectuarea controlului și de la autoritățile competente ale altor state, precum și de la organizații și asociații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

163. În cazul în care, în cadrul procedurii de control se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată.

164. Inspectorul de integritate decide dacă contestă sau nu acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat, cu continuarea procedurii de control.

165. În urma controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate.

166. În cazul în care nu constată situația prevăzută la punctul 165, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților.

167. În cazul în care se constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților inspectorul de integritate :

1) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

2) după caz, emite un act de constatare în care solicită tragerea la răspundere disciplinară sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

168. Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la punctul 167 subpunctul 2) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

169. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

170. Dacă actul de constatare rămâne definitiv, inspectorul de integritate sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

171. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție ca urmare a constatării încălcării regimului juridic al incompatibilităților este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție

publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

172. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate.

173. Din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea se adresează în instanța de judecată pentru:

- 1) încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate în stare de incompatibilitate; *sau*
- 2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate în stare de incompatibilitate, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

174. Acțiunea menționată la punctul 173 se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

175. La rămânerea definitivă, prin necontestare în instanța de judecată, a actului de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților sau, ca urmare a emiterii unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată prin care legalitatea actului de constatare a fost confirmată, inspectorul de integritate transmite Direcției juridice, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare pentru:

- 1) depunerea cererilor în instanța de judecată competentă, în vederea încasării în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate în stare de incompatibilitate; *sau*,
- 2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate în stare de incompatibilitate;
- 3) încetarea mandatului de primar (în cazul în care subiectul declarării este primar).

176. În cazul contestării în instanța de judecată a actului de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, la solicitarea Direcției juridice, inspectorul de integritate transmite solicitantei, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare.

177. Actele de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților, pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, autorul sesizării, alte persoane afectate nemijlocit de actele de constatare.

178. Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților nu sunt publice, cu excepția actelor de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei supuse controlului se păstrează în actul publicat pe pagina web oficială. Datele de identificare ale persoanelor care

depun sesizări în adresa Autorității sunt confidențiale, cu excepția cazului în care persoana care depune sesizarea acceptă în mod expres ori solicită ca datele sale să fie făcute publice.

179. Controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților se efectuează în *cel mult 3 luni* de la repartizarea sesizării.

180. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări scrise (notă de serviciu) și motivate a inspectorului de integritate, vicepreședintele ANI poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 6 luni, prin aplicarea unei vize corespunzătoare.

Secțiunea 5

Procedura de control a restricțiilor și limitărilor

181. Procedura de control privind modul de respectare a regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor se efectuează în conformitate cu prevederile articolele 37 – 39 din Legea nr. 132/2016 și prezenta Metodologie.

182. Controlul privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, care urmează a fi percepute ca și două regimuri juridice distincte, nu poate fi inițiat în cazul în care de la admiterea încălcării unei restricții sau a unei limitări au trecut mai mult de 3 ani.

183. În procesul de control a respectării regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru efectuarea controlului.

184. Obiect al controlului privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor constituie: restricțiile și limitările prevăzute la articolele 18 – 21 din Legea nr. 133/2016 (restricții legate de încetarea raporturilor de muncă sau de serviciu; restricții în cazul încheierii contractelor comerciale; restricții la primirea, folosirea, înstrăinarea și transmiterea în folosință a bunurilor; limitarea reprezentării; limitarea publicității) și alte restricții și limitări prevăzute de legislație (restricții în ierarhia funcției publice, restricții și limitări prevăzute în legile speciale).

185. Controlul privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor este inițiat în privința subiecților declarării (foștilor subiecți ai declarării) care sunt în prezent sau au fost anterior în funcții publice, de demnitate publică sau alte funcții care generează calitatea de subiect al declarării, în raport cu care au admis încălcarea unei restricții sau a unei limitări.

186. În cadrul controlului regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, inspectorul de integritate va acumula la dosarul de control, prin intermediul demersurilor oficiale, informații în original sau copii, după caz:

1) documente care atestă intenția acceptării ofertelor de muncă de către subiectul controlului;

2) documente care confirmă sau infirmă comunicarea conducătorului organizației publice de către subiectul controlului, despre primirea ofertei în termen de 3 zile de primirea ofertei;

3) documente care confirmă sau infirmă obținerea de beneficii neprevăzute de lege sau de contractul individual de muncă datorită funcției deținute anterior, inclusiv datorită informațiilor de serviciu obținute în exercitarea funcției publice sau de demnitate publică;

4) documente care confirmă sau infirmă atribuțiile directe de supraveghere sau control al unor organizații comerciale și necomerciale, a subiectului controlului care și-a încetat mandatul sau raporturile de muncă ori de serviciu în cadrul organizației publice și care s-a angajat cadrul acestor organizații, mai devreme decât 1 an de la încetarea funcției publice sau de demnitate publică;

5) documente care atestă încheierea contractelor comerciale cu organizația publică în care a activat subiectul controlului, de către întreprinderea în care el sau persoane apropiate lui dețin cote în capitalul social ori lucrează în structuri de conducere sau de revizie, mai devreme decât 1 an de la încetarea funcției publice;

6) documente care confirmă sau infirmă reprezentarea intereselor persoanelor fizice sau juridice, de către subiectul controlului, în organizația publică în care a activat, mai devreme decât 1 an de la încetarea funcției;

7) documente care confirmă sau infirmă reprezentarea, mai devreme decât 1 an de la încetarea funcției, a intereselor persoanelor fizice sau juridice, de către subiectul controlului, în probleme ce țin de atribuțiile de serviciu îndeplinite anterior;

8) documente care confirmă sau infirmă folosirea de către subiectul declarării mai mult de 30 de zile în decursul unui an, cu titlu gratuit sau la un preț considerabil mai mic decât cel de piață, mijloace de transport și bunuri imobile, cu excepția celor care aparțin companiilor sale, copiilor, părinților, bunicilor sau fraților/surorilor;

9) documente care confirmă sau infirmă folosirea de către subiectul declarării în Republica Moldova a mijloacelor de transport care nu îi aparțin și sunt înregistrate în străinătate;

10) documente care confirmă sau infirmă folosirea de către subiectul controlului, în interes privat, a simbolurilor oficiale ce au legătură cu exercitarea mandatului său, a funcției sale publice sau de demnitate publică

11) documente care confirmă sau infirmă folosirea sau permisiunea de a folosi numele subiectului controlului, însoțit de calitatea acestuia, precum și vocea sau semnătura acestuia în orice formă de publicitate a unui agent economic sau a unui produs comercial național ori străin, cu excepția publicității gratuite;

12) documente care confirmă sau infirmă exercitarea de către subiectul controlului a funcției în subordinea nemijlocită a unei rude directe (părinte, frate, soră, fiu, fiică) a unei rude prin afinitate (soț/soție, părinte, frate și soră a soțului/soției) sau în subordinea nemijlocită a concubinului/a concubinei în cadrul aceleiași autorități publice;

13) documente care atestă încetarea raporturilor ierarhice nemijlocite în termenul prevăzut de lege;

14) documente care atestă transferul subiectului controlului într-o funcție care ar exclude raporturile ierarhice nemijlocite;

15) documente care atestă eliberarea subiectului controlului din funcția publică deținută, dacă transferul nu este posibil;

16) documente care confirmă sau infirmă încălcarea altor restricții și limitări prevăzute în legislație, inclusiv în legile speciale care reglementează activitatea funcționarilor publici cu statut special sau a persoanelor ce dețin funcții de demnitate publică;

17) alte acte necesare.

187. La solicitarea inspectorului de integritate, membrii de familie (inclusiv persoanele la întreținere), părinții/socrii, copii majori ai persoanei supuse controlului, concubinul/concubina, orice altă persoană fizică sau juridică, sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

188. În cazul în care inspectorul de integritate constată că subiecții menționați la punctul 187 nu i-au furnizat în termen informația solicitată sau i-au furnizat date neautentice, acesta le va aplica sancțiunea prevăzută de Codului contravențional al Republicii Moldova.

189. După caz, inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru efectuarea controlului și de la autoritățile competente ale altor state, precum și de la organizații și asociații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

190. În cazul în care, în cadrul procedurii de control se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată.

191. Inspectorul de integritate decide dacă contestă sau nu acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat, cu continuarea procedurii de control.

192. În urma controlului privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor inspectorul de integritate emite acte de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului a încălcat restricțiile sau limitările prevăzute de lege.

193. În cazul în care nu constată situațiile prevăzute la punctul 192, inspectorul de integritate emite acte privind lipsa încălcării regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor.

194. În cazul în care se constată încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor inspectorul de integritate :

1) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

2) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

195. Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la punctul 194 subpunctul 2) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

196. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

197. Dacă actul de constatare rămâne definitiv, inspectorul de integritate sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în

funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

198. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție ca urmare a constatării încălcării regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

199. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării încălcării unei restricții sau a unei limitări, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă încălcarea unei restricții sau a unei limitări.

200. Din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea se adresează în instanța de judecată pentru:

1) încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor; *sau*

2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public.

Acțiunile descrise mai sus, urmează a fi dispuse de către inspectorul de integritate în dispozitivul actului de constatare.

201. Acțiunea menționată la punctul 200 se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

202. La rămânerea definitivă, prin necontestare în instanța de judecată, a actelor de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor sau, ca urmare a emiterii unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată prin care legalitatea actelor de constatare a fost confirmată, inspectorul de integritate transmite Direcției juridice, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare pentru:

1) depunerea cererilor în instanța de judecată competentă, în vederea încasării în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor; *sau*,

2) declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor.

203. În cazul contestării în instanța de judecată a actului de constatare prin care s-a constatat încălcarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, la solicitarea Direcției juridice, inspectorul de integritate transmite solicitantei, printr-o notă de serviciu vizată de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, materialele necesare în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare.

204. Actele de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, autorul sesizării, alte persoane afectate nemijlocit de actele de constatare.

205. Acțiunile efectuate și actele emise de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor nu sunt publice, cu excepția actelor de constatare prin care constată încălcarea sau lipsa încălcării regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Numele și prenumele persoanei supuse controlului se păstrează în actul publicat pe pagina web oficială. Datele de identificare ale persoanelor care depun sesizări în adresa Autorității sunt confidențiale, cu excepția cazului în care persoana care depune sesizarea acceptă în mod expres ori solicită ca datele sale să fie făcute publice.

206. Controlul privind respectarea regimurilor juridice al restricțiilor și al limitărilor se efectuează în **cel mult 3 luni** de la repartizarea sesizării.

207. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări scrise (notă de serviciu) și motivate a inspectorului de integritate, vicepreședintele ANI poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 6 luni, prin aplicarea unei vize corespunzătoare.

Secțiunea 7

Repere diriguitoare privind aplicarea mecanismului de solicitare a încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării ca urmare a constatării încălcării regimurilor juridice al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor

208. Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la punctul 139 subpunctul 2), punctul 167 subpunctul 2) și punctul 194 subpunctul 2) în funcție de:

- 1) existența gradului de vinovăție al subiectului declarării (intenționat sau din neglijență);
- 2) natura abaterii (complexitatea și natura sarcinilor, cu nivelul de importanță și responsabilitate, reieșind din categoria funcției);
- 3) numărul și durata abaterilor (un conflict de interese admis sau mai multe; în mod succesiv sau sistematic; a admis o zi, o lună sau un an de întârziere a soluționării stării de incompatibilitate sau nu a întreprins nici o măsură în vederea încetării stării de incompatibilitate).
- 4) comiterea unor abateri similare anterior (caracterul unitar al abaterii sau în privința subiectului controlului au fost emise anterior acte de constatare pe același regim sau pe alt regim, prin care s-a stabilit încălcarea);
- 5) prejudiciul adus interesului public (prejudiciu material sau nematerial; există sau nu un interes public de natură să afecteze prestigiul sistemului public, a funcției publice, a interesului întregii comunități sau unui anumit cerc de persoane; consecințele la nivel local al abaterii; s-a garantat sau nu drepturile și a libertățile persoanelor, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorității publice în care activează, funcționarea ei legală și în bune condiții);
- 6) funcția publică deținută (nivelul statutului și atribuțiile funcției deținute, sfera de răsfrângere a prerogativelor de putere publică; cu cât este mai înaltă funcția deținută și atribuțiile conferite prin lege cu atât crește responsabilitatea și gradul de pericol).

209. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea

prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

210. În cazul în care actul de constatare a fost contestat, inspectorul de integritate va solicita conducerii organizației publice sau autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării *suspendarea din funcție* a persoanei în privința căreia s-a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor sau al limitărilor, pe perioada examinării în instanță a actului de constatare. Suspendarea din funcție se solicită, în condițiile legilor speciale, doar în cazul în care dispozitivul actului de constatare prevede încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale persoanei.

CAPITOLUL IV

Formalitățile procedurale la emiterea Actului de Constatare

211. Toate procedurile de control, cu excepția verificării declarațiilor de avere și interese personale, se finalizează de către inspectorul de integritate prin emiterea actului de constatare.

212. Actul de constatare emis de către inspectorul de integritate are următorul cuprins:

- 1) partea introductivă, în care se indică data și locul emiterii actului, numele și prenumele inspectorului de integritate, funcția și datele privind persoana supusă controlului, motivul controlului;
- 2) partea descriptivă, care cuprinde poziția persoanei supuse controlului și constatările inspectorului;
- 3) decizia luată;
- 4) măsurile ce urmează a fi întreprinse de către organizația publică sau autoritatea responsabilă de numirea în funcție a subiectului declarării;
- 5) informația privind exercitarea căilor de atac.

213. La emiterea actului de constatare, inspectorul de integritate va reține prevederile articolului 36 alineat (1) și articolului 37 alineat (4) din Legea nr. 132/2016, privind lista persoanelor cu drept de a contesta actul de constatare.

214. Evidența actelor de constatare este ținută în Registrul de evidență a actelor de constatare, de către inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, cu atribuirea, în baza registrului citat, a numărului actului și a datei emiterii acestuia.

215. Actul de constatare se emite prin publicarea acestuia pe pagina web oficială a Autorității, în ziua înregistrării actului în Registrul de evidență a actelor de constatare. Inspectorul de integritate, în termen de 5 zile de la emiterea actului de constatare, îl transmite în formă scrisă persoanei supuse controlului și, după caz, organului de urmărire penală sau Serviciului Fiscal de Stat.

216. Transmiterea se face, prioritar, prin scrisoare recomandată cu aviz de primire, expediată la adresa de domiciliu a subiectului controlului, sau în formă scanată la adresa de e-mail a acestuia, iar după caz – în adresa organizației publice în care activează subiectul declarării (cu mențiunea - *personal*).

217. Actul de constatare transmis organului de urmărire penală sau Serviciului Fiscal de Stat este examinat în mod obligatoriu de către aceste instituții. Ele urmează să întreprindă de urgență

măsurile care se impun potrivit competențelor lor legale și să informeze Autoritatea cu privire la măsurile întreprinse.

218. Inspectorul de integritate are dreptul să conteste acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat.

219. Suplimentar, despre emiterea actului de constatare privind controlul regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, prin scrisoare oficială, sunt informați părinții/socrii și copiii majori, în cazul în care averea acestora a fost controlată în cadrul procedurii inițiate în privința subiectului declarării. Suplimentar, persoanele enumerate vor fi informate despre dreptul de a contesta actul de constatare, în conformitate cu prevederile articolului 36 alineat (1) din Legea nr. 132/2016.

220. Actul de constatare rămâne definitiv la expirarea termenului de contestare (30 de zile de la emitere) sau, dacă este contestat, în momentul în care hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

221. Dacă actul de constatare a rămas definitiv, Autoritatea îl expediază, în termen de 15 zile, organelor competente în vederea executării acestuia și luării altor măsuri legale care se impun.

222. Conducătorul organizației publice sau al autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării este obligat, în termen de o lună, să informeze Autoritatea cu privire la măsurile întreprinse.

CAPITOLUL V

Formarea dosarelor

223. Dosarele de control formate în cadrul Inspectoratului de Integritate, conțin toate documentele aferente procedurii de control realizate inclusiv: abținerea motivată a inspectorului de integritate căruia i-au fost repartizată sesizarea; fișele de repartizare/redistribuire aleatorie; solicitările scrise (note de serviciu) ale inspectorului de integritate de prelungirea termenului de efectuare a controlului; deciziile inspectorului de integritate de suspendare și reluare a procedurii de control; acte de conexare a sesizărilor la dosarul de control în derulare.

224. La formarea dosarului administrativ pentru instanța de judecată, inspectorul de integritate este în drept să solicite suport tehnic de la subdiviziunea Autorității responsabilă de documentare (efectuarea copiilor, coaserea, numerotarea, sigilarea, întocmirea borderoului, etc.), prin depunerea unei note de serviciu în adresa președintelui ANI, coordonate cu inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control.

225. După finalizarea dosarului de control (cu anexarea, după caz, a documentelor confirmative privind realizarea dispozitivului actului de constatare), acesta este transmis de către inspectorul de integritate în arhiva Autorității, în baza unui proces-verbal de primire-predare, coordonat cu inspectorul de integritate cu atribuții de monitorizare și control, cu respectarea cerințelor Instrucțiunii cu privire la lucrările de arhivă în cadrul Autorității, aprobată prin ordinul președintelui ANI.

CAPITOLUL VI

Dispoziții finale

226. În condițiile prevederilor articolului 32 litera c) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate va asigura acces la materialele dosarului de control subiectului controlului sau reprezentantului împuternicit al acestuia, după finalizarea controlului și până la emiterea actului de constatare.

227. În sensul prevederilor punctului 226, inspectorul de integritate va permite persoanelor vizate efectuarea notițelor și a fotocopiilor de pe materialele dosarului, cu respectarea cerinței legale de depersonalizare a sesizării.

228. Inspectorii de integritate solicită prelungirea termenului de efectuare a verificării DAIP sau prelungirea termenului de efectuare a controlului regimurilor juridice al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și al limitărilor, urmând procedura descrisă în prezenta Metodologie, cu 3 zile lucrătoare de până la expirarea termenului legal prevăzut sau a termenului anterior stabilit.